

Meer democratie in plaats van minder is nodig om crisis in FNV op te lossen.

Toen de problemen binnen de FNV eind 2024 uit de hand liepen en begin 2025 duidelijk werd dat de FNV-geledingen het zelf niet meer konden oplossen, kwam de Ondernemingskamer van het Gerechtshof in Amsterdam er aan te pas. Die stelde twee extra leden voor de Raad van Toezicht bij de FNV aan om “orde op zaken te stellen”, te weten Lodewijk Asscher en Ton Heerts.

Daarvoor bepaalde de Ondernemingskamer dat die twee “in het bijzonder tot taak hebben om, zo nodig in afwijking van de statuten en interne reglementen van de FNV:

- zorg te dragen voor het organiseren en vormgeven van verkiezingen voor een nieuw algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter van Federatie Nederlandse Vakbeweging, en daarbij zo nodig ook bevoegd zijn te beslissen over een inperking of uitbreiding van de kandidatenlijst, de benoeming van een toetsingscommissie en de timing van de verkiezingen;
- te (laten) adviseren over mogelijke aanpassingen in de governance van Federatie Nederlandse Vakbeweging en een proces op gang te brengen dat kan leiden tot een aanpassing van die governance en het wegnemen van knelpunten daarin”.

Op basis van deze opdracht, en met name vanwege de toekenning van bijzondere bevoegdheden daarin, was daarom te verwachten dat de Raad van Toezicht (RvT) snel en stevig zou willen optreden om de problemen aan te pakken en herhaling daarvan te voorkomen.

Daaraan gaven Asscher en Heerts inhoud door gesprekken met alle geledingen binnen de FNV en met twee notities op 1 en 14 oktober 2025.

Meest opvallende aan hun plannen in die notities is echter dat ze daarmee afwijken van hun opdracht (het organiseren van verkiezingen en adviseren over de structuur) door met verstrekkende voorstellen te komen voor aanpassing van de structuur, compleet met uitgebreide statutenwijzigingen, en niet met een voorstel of besluit voor het organiseren van verkiezingen. Wat die verkiezingen betreft wil de RvT volstaan met het AANSTELLEN van een nieuwe voorzitter en een klein professioneel Dagelijks Bestuur.

Natuurlijk is het aanpassen van de organisatiestructuur een belangrijke voorwaarde om herhaling van de problemen te voorkomen. Enkele onderzoeksrapporten daarover geven dat duidelijk aan en waarschuwen er ook voor dat “daarmee (opnieuw) niks doen voor herhaling van de problemen dreigt te zorgen”. Veel mensen binnen de FNV kunnen zich daarom ook vinden in het vormen van een Bondsraad, gekozen door de Sectorraden en aangesloten zelfstandige FNV-bonden. Daarmee wordt immers meer directe invloed van de leden op het gemeenschappelijke FNV-beleid gerealiseerd. Ook vanuit FNV Kaderberaad hebben we daarom steeds dat streven ondersteund.

Wat betreft het deel van de opdracht voor het organiseren van verkiezingen voor een nieuwe voorzitter en een Dagelijks en Algemeen Bestuur lijkt het wel of veel mensen binnen de FNV nu voorbijgaan aan die opdracht. Ook met gebruikmaking van de bijzondere bevoegdheid om af te wijken van de gebruikelijke procedure daarvoor kan niet worden gelezen in de opdracht dat er helemaal GEEN verkiezingen zullen worden gehouden en zou kunnen worden volstaan met het AANSTELLEN van een voorzitter en een klein Dagelijks Bestuur.

En behalve dat bezwaar om formele redenen is er natuurlijk het even zwaar wegende argument dat een verkiezingsprocedure voor een nieuwe voorzitter en Algemeen en Dagelijks Bestuur die voorbij gaat aan de ledendemocratie niet op draagvlak kan rekenen.

We hebben eerder al aangegeven dat we er vrede mee kunnen hebben dat de RvT gebruik maakt van zijn bijzondere bevoegdheden en dus voor een andere dan de gebruikelijke procedure daarbij kiest. Maar volledig voorbijgaan aan de inbreng van de leden kun je moeilijk nog verkiezingen noemen.

Dat de Raad van Toezicht nu (opnieuw) naar de Ondernemingskamer stapt om nog meer bevoegdheden te vragen vinden we kwalijk, want het is duidelijk dat dat in plaats van meer juist nog minder invloed van de leden oplevert.

En ook al zijn we het eens met de RvT dat je niet (eindeloos) over alles met alle leden kunt gaan praten voordat besluiten worden genomen, toch menen wij dat de weg die hij nu kiest niet tot minder maar juist tot meer problemen zal leiden.

We zien dat voor de aanpak van de RvT een deel van het Ledenparlement wel wat voelt (46 voor, 50 tegen) en dat ook het interim-bestuur, verschillende Sectorraden en FNV Personeel het steunen. Wij begrijpen uit hun argumentatie dat de vrees voor het langdurig doorsudderen van de problemen het belangrijkste argument is om voor de stevige aanpak van de RvT te kiezen. FNV Personeel kiest als insteek: “Een deel van het LP wil de macht behouden, wij willen een verdeling en scheiding van de macht. Dat is echt een wezenlijk verschil.”

Wij zijn ervan overtuigd dat het negeren van de ledendemocratie, een autoritaire aanpak en de voorgestelde statutenwijziging tot meer weerstand zal leiden. Een overzicht van de belangrijkste punten uit die statutenwijziging maakt immers duidelijk dat er vooral macht gaat verschuiven naar de RvT zelf.

En het verzoek dat de RvT richt aan de Ondernemingskamer gaat daar met name over, zoals verwacht:

“9.1 Verzoekers verzoeken uw Ondernemingskamer bij beschikking, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, bij wijze van onmiddellijke voorziening,
Primair

9.2 in afwijking van artikel 51 van de statuten te bepalen dat de OK-functionarissen bevoegd zijn het besluit tot het wijzigen van de statuten te nemen en ieder van hen bevoegd is de akte van de statutenwijziging te doen verlijden;
Subsidiair

9.3. In afwijking van de statuten te bepalen dat de Statuten voor de duur van dit geding luiden zoals opgenomen in Bijlage 1”

Daarmee wordt verwezen naar de geschreven statuten, die dus als de OK instemt, door de RvT kunnen worden vastgesteld.

Wij kiezen er daarom voor om de petitie te ondersteunen die door een aantal kaderleden is gestart en inmiddels door ruim 300 leden is ondertekend. In die petitie wordt opgeroepen de ledendemocratie juist te versterken door een vakbondsbrede discussie te starten over de noodzakelijke nieuwe structuur. Want duidelijk is immers dat ook een nieuw (gekozen) bestuur alleen goed kan gaan functioneren en nieuwe problemen kan voorkomen binnen die nieuwe structuur.